

PROTOKÓŁ

z XIX posiedzenia Polsko-Litewskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej

W dniach 27-28 września 2018 roku w Białymstoku, odbyło się XIX posiedzenie Polsko-Litewskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej, dalej zwanej „Komisją”.

Lista uczestników posiedzenia - członków Komisji i osób zaproszonych – stanowi załącznik nr 1 oraz załącznik nr 2.

Podczas posiedzenia plenarnego Komisja zatwierdziła następujący porządek obrad:

1. Inauguracja posiedzenia.
2. Podsumowanie prac grup roboczych w okresie od poprzedniego posiedzenia Komisji oraz nakreślenie zadań na 2019 rok:
 - 2.1 grupa robocza ds. współpracy przygranicznej;
 - 2.2 grupa robocza ds. ratownictwa i ochrony ludności w warunkach sytuacji nadzwyczajnych;
 - 2.3 grupa robocza ds. współpracy w dziedzinie gospodarki przestrzennej;
 - 2.4 grupa robocza ds. współpracy międzyregionalnej.
3. Współpraca polsko-litewska w ramach programów współpracy transgranicznej współfinansowanych ze środków unijnych w latach 2014-2020.
4. Współpraca obszarze transportu.
5. Wzmocnienie bezpieczeństwa granic wewnętrznych w obszarze Litwa-Polska.

Inauguracja posiedzenia

Przewodniczący Komisji w swoich wystąpieniach podkreślili, że Polsko – Litewski dwustronny dialog polityczny jest w ostatnim czasie bardzo intensywny. Liczne spotkania i wizyty na najwyższym szczeblu są namacalnym dowodem na to, jak dużą wagę przykładają obie strony do współpracy polsko-litewskiej.

Przewodniczący wskazali na stałe zainteresowanie współpracą transgraniczną po obu stronach granicy, co doskonale wpisuje się w całokształt stosunków bilateralnych między Warszawą a Wilnem i pozwala budować jeszcze bliższe stosunki między obu krajami. Dostrzegli również korzystny jej wpływ na współpracę na szczeblu regionalnym i lokalnym. Podkreślili fundamentalne znaczenie inicjatyw transgranicznych dla rozwoju dwustronnej współpracy politycznej i gospodarczej, uznając za istotne kontynuowanie tej formy współdziałania.

Podsumowanie prac grup roboczych w okresie od poprzedniego posiedzenia Komisji oraz nakreślenie zadań na 2019 rok

Komisja wysłuchiwała sprawozdań przewodniczących grup roboczych, dotyczących działalności grup i realizowanych przez nie zadań oraz planów na rok 2019.

2.1. Grupa robocza ds. współpracy przygranicznej

Komisja wysłuchała informacji dotyczącej funkcjonowania grupy roboczej ds. współpracy przygranicznej, której ostatnie – XIII posiedzenie, odbyło się w dniu 18 kwietnia 2018 r. w Białymstoku.

Komisja wysłuchała informacji na temat zakresu podjętych ustaleń i przyjętych zobowiązań, jak również współpracy służb sanitarno-epidemiologicznych i weterynaryjnych, współpracy w dziedzinie ochrony środowiska i zasobów naturalnych, współpracy służb pożarniczych, ratowniczych, zarządzania kryzysowego, służb granicznych i celnych, służb ochrony porządku prawnego i służb policyjnych.

Komisja zaaprobowwała prowadzone działania oraz potwierdziła konieczność prowadzenia dalszych prac grupy w dotychczas przyjętej formule. Jednocześnie Komisja wysoko oceniła jakość współpracy oraz zaangażowanie wszystkich członków grupy roboczej. Poinformowano również, iż najbliższe posiedzenie grupy roboczej ds. współpracy przygranicznej odbędzie się w 2019 roku na terytorium Republiki Litewskiej.

2.2. Grupa robocza ds. ratownictwa i ochrony ludności w warunkach sytuacji nadzwyczajnych.

Komisja przyjęła informację przewodniczących grupy roboczej ds. ratownictwa i ochrony ludności w warunkach sytuacji nadzwyczajnych, dotyczącą współpracy służb ratowniczych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Litewskiej.

Komisja wsparła inicjatywę stron w zakresie wymiany doświadczeń oraz opracowania wspólnych rozwiązań dotyczących poprawy bezpieczeństwa ludności podczas katastrof, klęsk żywiołowych i innych poważnych wypadków.

Komisja poparła działania służb ratowniczych, w szczególności w rejonach przygranicznych, zmierzające do zacieśnienia współpracy w zakresie zapobiegania sytuacjom nadzwyczajnym i podniesienia poziomu gotowości do prowadzenia wspólnych działań podczas usuwania ich skutków.

Komisja wsparła również działania stron zmierzające do realizacji wspólnych projektów dotyczących poprawy poziomu bezpieczeństwa i ochrony ludności.

2.3. Grupa robocza ds. gospodarki przestrzennej

Komisja wysłuchała informacji przewodniczących grupy roboczej na temat bieżących prac legislacyjnych oraz nowych dokumentów politycznych dotyczących planowania i rozwoju przestrzennego opracowywanych w obu krajach.

Komisja potwierdziła, że istotnym zadaniem grupy roboczej pozostaje tworzenie dogodnych warunków wymiany poglądów ekspertów z instytucji odpowiedzialnych za problematykę zagospodarowania przestrzennego w obu krajach oraz doprowadzenie do zadowalającego

rozwiązania transgranicznych spraw i problemów, poprzez obustronne, oparte na zasadzie wzajemności i równości konsultacje i dwustronne dyskusje.

Komisja zaleciła grupie roboczej ds. gospodarki przestrzennej przeprowadzenie spotkania grupy roboczej w terminie dogodnym dla obu stron, w celu kontynuowania dyskusji na temat możliwości opracowania wspólnego transgranicznego dokumentu planistycznego.

Organizacja spotkania spoczywa na stornie litewskiej.

2.4. Grupa robocza ds. współpracy międzyregionalnej

Komisja wysłuchała informacji na temat współpracy podejmowanej przez instytucje i organizacje z regionów przygranicznych Polski i Litwy, doceniając ich zaangażowanie we wspólnych projektach realizowanych w ramach Programów Współpracy Transgranicznej. Zdaniem Komisji inicjatywy te wzmacniają potencjał współpracy i jej efekty, ale przede wszystkim zmieniają oblicze polsko-litewskiego pogranicza.

Komisja z zadowoleniem przyjęła informację o organizacji w Suwałkach w czerwcu br. pierwszego Kongresu Samorządów Polski i Litwy, który był okazją do podsumowania 20 lat polsko-litewskiej współpracy transgranicznej i omówienia bieżących wyzwań w tym zakresie. Zdaniem Komisji ta cenna inicjatywa Stowarzyszenia Euroregion Niemen, Samorządu Województwa Podlaskiego i Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego powinna być kontynuowana w przyszłości. Za szczególnie ważne Komisja uznaje wzmocnienie współpracy samorządów i organizacji pozarządowych w zakresie inicjatyw kulturowych oraz dziedzictwa historycznego, a także rozwoju turystyki transgranicznej.

Komisja podkreśliła rolę grupy, jako dobrej platformy do kreowania transgranicznych produktów turystycznych, a szczególnie drogi wodnej Biebrza – Kanał Augustowski – Niemen oraz sieci ścieżek rowerowych w tym obszarze.

Komisja wyraziła nadzieję, że strony porozumieją się co do formuły funkcjonowania grupy i wyznaczą katalog spraw, którymi będzie się ona zajmować, nadal pozostając inicjatorem i koordynatorem polsko-litewskich przedsięwzięć.

3. Współpraca między Litwą a Polską we wdrażaniu programów współpracy transgranicznej na lata 2014-2020 współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej

Komisja wysłuchała informacji na temat stanu realizacji programu współpracy transgranicznej Interreg V-A Litwa-Polska na lata 2014-2020. Celem programu jest zintensyfikowanie współpracy transgranicznej na granicy polsko-litewskiej. Na wdrożenie programu przeznaczono ponad 53 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), z czego 50 mln euro dla projektów wybranych za pośrednictwem procedur przetargowych. Strona litewska poinformowała, że biorąc pod uwagę aktywną i efektywną współpracę między dwoma krajami partnerskimi, Litwa postanowiła przeznaczyć na realizację programu dodatkowe 7 mln euro z funduszy EFRR.

Środki programu są alokowane w 4 priorytetach. Finansowanie może być przeznaczone na projekty mające na celu ochronę i wspieranie dziedzictwa naturalnego i kulturowego, a także biznesu, zatrudniania i mobilności pracowników. Finansowanie przeznaczone jest także

na działalności, mające na celu rozwój usług społecznych i zdrowotnych oraz integrację społeczną. Część środków Programu zostanie przeznaczona na wzmocnienie potencjału instytucji i poprawę działań sektora publicznego.

Złożono 277 wniosków projektowych o dofinansowanie programu na łączną wartość 122 milionów euro, co stanowi ponad 245% całkowitej kwoty dostępnej z EFRR na projekty. Instytucja Zarządzająca (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej) zawarła umowy na finansowanie 66 projektów z funduszy EFRR. Łączna wartość tych umów przekracza 21,4 mln euro. Większa część projektów ma na celu promowanie włączenia społecznego oraz walkę z ubóstwem i dyskryminacją, a całkowita kwota finansowania programu przeznaczona na ten typ projektów została w pełni wykorzystana. Ponadto wnioskodawcom zapewniono wsparcie, mające na celu wzmocnienie współpracy między instytucjami sektora publicznego w zakresie zapobiegania zagrożeniom, wymiany doświadczeń i poprawy usług publicznych. Finansowanie z EFRR otrzymało 19 projektów o łącznej wartości ponad 7 mln euro. Szesnaście projektów otrzymało finansowanie (ponad 5,2 mln euro z EFRR) na wsparcie i odbudowę obiektów kultury i dziedzictwa naturalnego, a także na rozwój turystyki; 6 projektów otrzymało środki (ponad 0,7 mln euro z EFRR) na wsparcie przedsiębiorczości w regionie przygranicznym.

Aktualnie oceniane są propozycje realizacji projektów złożonych w trzecim naborze wniosków, który zakończył się 28 czerwca br. Złożonych zostało 80 propozycji projektów na łączną kwotę wnioskowanego dofinansowania wynoszącą blisko 49 mln euro z EFRR. Wybór projektów, które będą finansowane, odbędzie się na posiedzeniu Komitetu Monitorującego Program zaplanowanego na 22-23 listopada 2018 r. Projekty wybrane z trzeciego zaproszenia otrzymają wsparcie na łączną kwotę 28,6 mln euro.

Sprawną realizacją Programu odbywa się dzięki dobrej współpracy między instytucjami litewskimi i polskimi na poziomie krajowym i regionalnym.

4. Współpraca w obszarze transportu

Strony zgodnie podkreśliły znaczenie sprawnego funkcjonowania drogowych i kolejowych przewozów pasażerskich i towarowych pomiędzy obydwojema krajami.

Możliwości rozwoju pasażerskich połączeń kolejowych między Polską a Litwą

Komisja zapoznała się z przedstawioną informacją o dążeniu obu Stron do przywrócenia regularnego ruchu dalekobieżnych pociągów pasażerskich między Polską a Litwą. Komisja wyraziła oczekiwanie, że w wyniku kontynuowania modernizacji linii kolejowej E75 „Rail Baltica”, ruch pociągów pomiędzy oboma krajami będzie się rozwijać.

Komisja stwierdziła, że poprawiając jakość połączeń pasażerskich między Polską i Litwą kolejowe spółki przewozowe obu krajów powinny nadal doskonalić rozkład jazdy pociągów, na trasie Kowno – Białystok, dostosowując go w równym stopniu do potrzeb pasażerów Polski i Litwy. Ponadto strona polska (PKP Intercity) wyraża chęć uruchomienia bezpośredniego

połączenia kolejowego na trasie Warszawa – Kowno. Komisja z satysfakcją odnotowała, że Przewozy Regionalne sp. z o.o. od 17 czerwca 2016 roku realizują połączenia kolejowe między Kownem i Białymstokiem. Było to możliwe dzięki zawarciu porozumienia pomiędzy spółką Przewozy Regionalne a „Kolejami Litewskimi“ S.A. oraz wsparciu finansowemu województwa podlaskiego. W celu dalszego rozwoju w przyszłości połączenia Białystok – Kowno, należy zmodyfikować dotychczasowy rozkład jazdy, aby był bardziej dogodny dla mieszkańców dużych miast obu państw. Zmodyfikowany rozkład jazdy umożliwiłby pasażerom przesiadki z Kowna w kierunku Wilna oraz odpowiednio z Białegostoku w kierunku Warszawy.

Komisja podkreśliła wartość dodaną tego połączenia kolejowego dla mieszkańców obszarów przygranicznych.

Możliwości zwiększania wolumenu transportu ładunków koleją między Polską i Litwą

Komisja zapoznała się z informacją o istniejącej sytuacji w zakresie przewozów ładunków kolejami między Polską i Litwą. Komisja odnotowała, że obecnie skala tych przewozów nie jest duża. Komisja pozytywnie oceniła wzrost aktywności kontaktów roboczych oraz podpisanie istotnych umów o zwiększeniu przepływów ładunków i dalszej współpracy przewoźników cargo zwłaszcza PKP Cargo i AB „Koleje Litewskie“ S.A. Komisja wyraziła nadzieję na wzrost znaczenia korytarza kolejowego łączącego Polskę i Litwę. Komisja wyraziła przekonanie, że znaczącą poprawę w tym zakresie będzie można osiągnąć poprzez poprawę stanu istniejącej infrastruktury na przygranicznych odcinkach kolei i skuteczne realizowanie długoterminowych planów modernizacji i budowy linii kolejowych.

Zapewnienie jednakowych warunków konkurencji w rejonach przygranicznych Polski i Litwy

Komisja z satysfakcją odnotowała, że w okresie od jej ostatniego posiedzenia w 2017 roku Polska i Litwa osiągnęły porozumienie w sprawie dopuszczenia przejazdu po drodze krajowej nr 16, przez m. Ogrodniki – Augustów, pojazdów litewskich zarejestrowanych na obszarze rejonu Lazdijai. Strona polska uznała wniosek zgłoszony przez stronę litewską w tej sprawie za uzasadniony. Może on mieć istotny wpływ na usprawnienie wykonywania przewozów towarów i osób przez miejscowych przewoźników, pomiędzy litewskim rejonem Lazdijai a polskimi powiatami: sejneńskim, augustowskim oraz suwalskim.

Współpraca w ramach szlaków transportowych Rail Baltica, Via Baltica i Via Carpatia

Komisja zapoznała się z obecnym stanem inwestycji i możliwościami dotyczącymi ich kontynuowania na szlaku kolejowym E75 („Rail Baltica”). Na podstawie informacji przedstawionych przez stronę polską, Komisja stwierdziła znaczne zaawansowanie modernizacji linii kolejowej E75 (szczególnie na odcinku Warszawa – Białystok). Realizowana modernizacja linii E75 jest zgodna z wytycznymi UE dotyczącymi sieci TEN-T, przyjętymi w 2013 roku. Zakładane parametry po modernizacji linii E75 to dwutorowa, zelektryfikowana linia kolejowa wyposażona w nowoczesny system sterowania ruchem kolejowym oraz

dostosowana do nacisków wymaganych w transporcie towarów, na której będzie możliwy ruch pociągów towarowych z prędkością co najmniej 100 km/h. Obecnie trwa opracowywanie dodatkowego studium wykonalności dla odcinka przygranicznego po stronie polskiej Elk – Trakiszki – granica państwa, w celu uzyskania optymalnego rozwiązania uwzględniającego oczekiwane potoki ruchu, konieczne parametry infrastruktury oraz koszty jej modernizacji.

Strona litewska poinformowała Komisję o opracowanym studium wykonalności dotyczącym poprawienia parametrów linii kolejowej o rozstawie szyn 1435 mm na odcinku od granicy państwa do Kowna. Obecnie trwają przygotowania do sporządzenia planu modernizacji tej linii do ww. parametrów. Prowadzone są również prace budowlane na terenie Kowieńskiego węzła kolejowego. Wykonywane są procedury przygotowania do budowy nowej linii kolejowej o rozstawie szyn 1435 mm na odcinku Kowno – granica państwa. Komisja z zadowoleniem przyjęła aktywną współpracę zarządców infrastruktury obu krajów PKP PLK SA i „Koleje Litewskie“ S.A., w tym również dążenie do rewitalizacji istniejących przygranicznych połączeń kolejowych w celu zwiększenia ich przepustowości, prędkości jazdy pociągów, atrakcyjności dla przewoźników zarówno ładunków jak też pasażerów.

Komisja wyraziła poparcie dla włączenia odcinka Wilno – Kowno do szlaku Rail Baltica, co umożliwiłoby w perspektywie połączenie stolic obu krajów torem o szerokości 1435 mm i zapewnienie pasażerom szybkiego połączenia kolejowego.

Komisja z zadowoleniem odnotowała dalszy postęp budowy szlaku Via Baltica po stronie polskiej oraz fakt, że budowa dróg ekspresowych S8 i S61 na całym polskim odcinku posiada pokrycie finansowe. Zgodnie z planami strony polskiej, droga ekspresowa S8 na odcinku Warszawa – obwodnica Ostrowi Mazowieckiej zostanie w pełni oddana do użytku w drugiej połowie 2018 roku, zaś droga ekspresowa S61 od Ostrowi Mazowieckiej do granicy państwa z Litwą w Budzisku zostanie zrealizowana do 2021 roku.

Komisja wyraziła zadowolenie, że strona litewska kontynuuje realizację projektu Via Baltica, na który zapewniła źródła finansowania. Do końca 2018 r. zostanie ukończona rekonstrukcja odcinka drogi A5 Kowno – Mariampol – Suwałki (39,49 km). Kontynuowane są również procedury planowania przestrzennego i wywłaszczenia gruntu na innym odcinku tej drogi. Cały odcinek drogi Via Baltica na terytorium Litwy zostanie ukończony do 2022 roku.

Komisja dostrzegła znaczenie szlaku Via Carpatia dla dalszego rozwoju gospodarczego regionów położonych wzdłuż wschodniej granicy UE, w tym odpowiednich regionów polskich i litewskich, oraz stwierdziła potrzebę prowadzenia dalszych rozmów ze wszystkimi członkami projektu oraz Komisją Europejską w sprawie włączenia tego szlaku do sieci bazowej TEN-T. Komisja z zadowoleniem odnotowała, że inicjatywa zyskuje coraz szerszy wydźwięk i poparła kierunek dalszych prac, polegających na rozszerzaniu formatu współpracy o kolejne zainteresowane państwa.

5. Wzmocnienie bezpieczeństwa granic wewnętrznych w obszarze Litwa-Polska

Komisja wysłuchała informacji na temat sytuacji na granicy polsko-litewskiej. Sytuacja na granicy jest stale monitorowana. W celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa podejmowane są stosowne środki oraz działania mające na celu rozwój i doskonalenie dotychczasowych form współpracy. Pozwolą one na zwiększenie efektywności współdziałania w ochronie wspólnej granicy państwowej.

Współprzewodniczący Komisji zdecydowali, że kolejne XX posiedzenie Komisji odbędzie się w 2019 r. na terytorium Republiki Litewskiej.

Niniejszy Protokół sporządzono w dniu 28 września 2018 roku w Białymstoku w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, każdy w języku polskim i litewskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc.

Renata Szczęch

Przewodnicząca
polskiej części Polsko-Litewskiej
Komisji Międzyrządowej
ds. Współpracy Transgranicznej

Arūnas Gražulis

Przewodniczący
litewskiej części Litewsko-Polskiej
Komisji Międzyrządowej
ds. Współpracy Transgranicznej